

UDE
BRIEVEN

UDE BRIEVEN

GERBEN
GRADDESZ
HELLINGA

ARTNIK

Eerste druk, maart 2017

© Gerben Graddezs Hellinga & ArtNik uitgaven, Deventer

Omslagontwerp: Artnic *creatief in communicatie*, Deventer

ISBN 978-94-90548-27-8

NUR 305 Literaire thriller

Behoudens uitzondering door de wet gesteld mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbende(n) op het auteursrecht cq. de uitgeefster van deze uitgave (ArtNik Deventer, telefoon +31(0)570 667100 of www.artnik.nl) door de rechthebbende(n) gemachtigd namens hem (hen) op te treden, niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op gehele of gedeeltelijke bewerking. De uitgeefster is met uitsluiting van ieder ander gerechtigd de door derden verschuldigde vergoedingen voor kopiëren, als bedoeld in artikel 17, lid 2, Auteurswet 1912 en in het KB van 20 juni 1974 (Stb. 351) ex artikel 16b, Auteurswet 1912, te innen en/of daartoe in en buiten rechte op te treden.

'Je gaat het pas zien als je het door hebt'

Johan Cruijff

I

Een bejaarde man zat in een versleten luie stoel. De avond was allang gevallen, maar Mark Verkerk had het licht niet aangedaan. De CD-wisselaar vulde de kamer met de tonen van Miles Davis' *Round Midnight*, maar Mark hoorde niets van het subtiele samenspel van de gedempte trompet en de tenorsaxofoon. En hij was al een halfuur geleden opgehouden met lezen in het boek dat op zijn schoot lag. Het tulpvormige bierglas in zijn linkerhand was leeg. Eigenlijk had Mark alleen dáárvoor belangstelling. Zou hij opstaan en een nieuw glas Duvel uit de koelkast halen? Hoeveel flesjes had hij eigenlijk al op? Vijf? Zes? Met een alcoholpercentage van 8,5 kwamen zes Duvels neer op meer dan tien flesjes gewone pils. Geen wonder dat hij niet eens meer wist hoeveel hij gedronken had. Drie Duvels was normaal zijn taks.

Hij haalde zijn schouders op. Wat maakte het uit. Hij woonde alleen; niemand zou erover zeiken als hij straks apezat zijn bed in tuimelde. En hij had wél een reden om het vanavond uit de hand te laten lopen. Richard was nu drie jaar geleden gestorven door een hartaanval, al op zijn vierenveertigste. Ooit was Mark trots geweest op zijn briljante zoon. Die las Latijn en Grieks als Nederlands, kon de geschriften van vijf andere oude talen lezen zonder dat hij zich er echt voor hoefde in te spannen en had een eindeloos geduld als het erom ging antieke overblijfselen met de minste schade uit de grond te

peuteren. Zijn publicaties over Pontius Pilatus hadden hem wereldberoemd gemaakt. Hij leek dingen over die man te weten die niemand wist, en telkens als collega's probeerden zijn beweringen te verifiëren en te ontzenuwen, bleek hij het bij het rechte eind te hebben.

Maar de tijd waarin ze ervan genoten om samen de raadsels van oude beschavingen te onderzoeken lag al tien jaar achter hem. Richard was steeds meer bezeten geraakt van Pontius Pilatus, en vooral van de vraag wat er met die man gebeurd was na het jaar 36, toen hij door keizer Tiberius uit Judea naar Rome werd teruggeroepen. Daarover was niets meer bekend dan een aantal elkaar tegensprekende mythen. Mark was zich meer en meer gaan oriënteren op de oude Soemeriërs en kon maar weinig belangstelling opbrengen voor de obsessie van zijn zoon. Richard verwaarloosde geleidelijk aan zijn andere wetenschappelijke werk en besteedde bijna alles wat hij aan zijn publicaties verdiende aan reizen naar de meest obscure kloosterbibliotheken. Hij bracht soms weken door in de archieven van het Vaticaan, van Corpus Christi en van de grootste wetenschappelijke instituten. Altijd op zoek naar documenten waarin ook maar iets over Pontius Pilatus was geschreven. Die jongen had zich overal kunnen indringen waar andere wetenschappers niet mochten komen.

En hij had succes. In een archief in Washington ontdekte hij een document dat aanwijzingen gaf over de plaats waar Pilatus' villa in de bergen ver buiten Rome gelegen was. Een jaar later stuitte hij in de kloosterbibliotheek van de Broeders Dominicanen in Apulië op een document uit het jaar 42 n. Chr., waarin keizer Claudius een verklaring eiste van Pilatus, voor het feit dat hij maar liefst 32 slaven had laten afmaken nadat ze een groot, geheimzinnig project voor hem hadden uitgevoerd. Claudius 'nodigde hem uit' om naar Rome te komen om zich te verantwoorden voor het doden van zoveel slaven die net zo makkelijk als gladiatoren aan de leeuwen geofferd hadden kunnen worden. En om Claudius te

vertellen wat er zo belangrijk was aan dat project. Richard had zijn vader enthousiast verteld over die vondst, want deze brief toonde aan dat Pilatus na het jaar 36 nog minstens zes jaar had geleefd. Mark had het vriendelijk aangehoord, maar kon het enthousiasme van zijn zoon niet meevoelen.

Richard was de enige die van het bestaan van beide documenten op de hoogte was, en koppelde de gegevens. In de buurt van de villa van Pilatus moest dus een groot project uitgevoerd zijn door maar liefst 32 slaven. Waar kon dat zijn? Pilatus' boerderij lag in de heuvels aan de noordkant van de Gran Sasso d' Italia, een deel van de Apennijnen. Richard was daar in de buurt gaan snuffelen en had na jaren zoeken hoog in de bergen een grot ontdekt, waarin het complete archief van Pontius Pilatus zich bevond. Hij was zo bezeten geweest van zijn zoektocht, dat hij bijna niet meer naar Nederland kwam en na een paar jaar helemaal niet meer. Marks relatie met zijn zoon was daardoor meer en meer verwaterd. Richard schreef af en toe nog wel eens een brief, maar Mark had het idee dat dat vooral uit plichtgevoel was. In die brieven stond nog wel eens iets over de voortgang van zijn onderzoek, maar niets over zijn privéleven.

Vanaf het moment waarop Richard het archief van Pontius Pilatus had gevonden, was het helemaal misgegaan tussen Mark en zijn zoon. Want Richard had zijn vondst alleen gebruikt om er geld mee te verdienen en Mark vond dat gedrag voor een wetenschapper volstrekt onwaardig. Gedurende de drie jaren voor Richards dood hadden ze vrijwel geen contact meer met elkaar gehad. Mark had echter nooit met iemand gepraat over de reden van hun verwijdering, want Richard wás zijn zoon en hij wilde de jongen niet in moeilijkheden brengen.

Toen Mark drie jaar geleden naar Italië ging om het lichaam van zijn zoon op te halen, en daar een vrouw ontmoette met wie Richard een relatie gehad bleek te hebben, wilde zij niet eens met hem praten. Het kon Mark niet schelen dat zijn zoon

was vreemdgegaan. Richards vrouw was een kreng, Mark was blij dat de jongen op het eind nog iets van liefde had gekend. En dat Gina Vinalli niets met hém te maken wilde hebben, ach, ze kende natuurlijk alleen Richards versie van hun verwijdering. Het had hem wel pijn gedaan dat Richard in zijn brieven nooit iets had verteld over zoiets belangrijks als een nieuwe relatie, maar hij had zich gerealiseerd dat hij hun verwijdering gedeeltelijk zelf had veroorzaakt.

Nu was het drie jaar later en al die tijd had Mark verdriet gehad om Richards dood. Hij had er wroeging over dat hij de jongen had afgewezen om zijn gedrag zonder ooit gevraagd te hebben waaróm hij handelde zoals hij deed. Wat een gemiste kans. Vader en zoon waren allebei actief en succesvol in het zelfde beroep, met dezelfde interesses, al ging Richards obsessie met Pontius Pilatus wel erg ver. Samen onderzoek doen in stoffige bibliotheken, samen verkruiamelende documenten doorzoeken naar nieuwe informatie over vervlogen tijden. Mark had er de laatste jaren voor zijn pensionering lang niet meer zoveel van genoten als toen hij nog met Richard samenwerkte.

Hij merkte dat de tranen over zijn wangen biggelden. Werd hij nog sentimenteel ook, net als de vorige jaren op de verjaardag van Richards dood. Nou ja, dat scheen vaker voor te komen bij oudere mensen en hij wás al 75. Hij zuchtte en stond op. Na zich even vastgehouden te hebben omdat de kamer begon te draaien, werkte hij zich naar zijn slaapkamer en plofte gekleed en al op zijn bed.

Je hebt katers en katers, dacht Mark de volgende ochtend wazig. En deze kater was echt de moeder van alle katers, als een kater tenminste de moeder van iets kon zijn. Allemachtig, hoeveel Duvels waren het geweest? Hij dronk sinds de dood van zijn vrouw elke dag teveel, dat wist hij best. Maar zoals gisteren... Een paar pijnstillers volgden evenals een koude douche en een stevig ontbijt met veel melk om de alcohol te neutraliseren. Wat natuurlijk belachelijk was want de alcohol was allang

opgenomen in zijn bloed. Maar je moest toch iets doen aan die hoofdpijn, die droge mond. En vooral: besluiten dat hij nóóit meer zoveel zou drinken. Nou, benieuwd hoe lang hij zich aan dat besluit zou houden. Hij zakte in de oude stoel in zijn studeerkamer. Destijds had niemand vragen gesteld over Richards dood, iedereen wist dat hij een kettingroker was, dat hij leed aan chronische bronchitis en al twee keer een bypassoperatie had ondergaan. Maar er was iets dat Mark altijd had dwarsgezeten. Richard trok om de haverklap de bergen in en bleef dan lang weg. Dát kon zijn hart dus wel aan. En hij werkte hard, ook daarmee had hij zijn hart blijkbaar nooit overbelast. Wat had dan dat infarct veroorzaakt? Hij had begrepen dat Richard aan zijn bureau had zitten werken en plotseling voorover was gevallen. Dood. Mark was meteen naar Quatro Galli gegaan, het dorpje waar Richard gewoond had in een klein hotel. Maar hij had zich daar zo onwelkom gevoeld dat hij zo kort mogelijk gebleven was. Gina Vinalli, de eigenares van het hotel en die met Richard bleek te hebben samengewoond, was zichtbaar opgelucht dat hij het goed had gevonden Richards lichaam in Quatro Galli achter te laten om hem daar te begraven. Daar was hij populair geweest Gina kon zijn graf blijven bezoeken. Ach, of hij zelf nou wel of niet naar Richards graf kon maakte hem niets uit. Hij geloofde niet in een hiernamaals, voor hem golden de herinneringen aan zijn zoon. Twee studiehoofden gebogen over verkrui melende documenten. Het genot als één van hen opeens ‘Chamron!’ riep, als hij ontcijferd had wat een of ander obscuur woordje betekende.

Hij moest oppassen, anders ging hij weer janken. Zou zijn verdriet nooit overgaan? Nou... Misschien niet, als hij er niks mee deed. Als hij dat verre dorpje waar Richard blijkbaar gelukkig was geweest, zo ver weg liet liggen. Hij wist niet eens waarmee Richard bezig was geweest, zo vlak voor zijn dood. Dat zou nu onafgemaakt blijven. Zou het iets zijn dat hij, Mark, misschien kon voltooien? Hij keek even starend in de

verte. Wat wás dat geweest, dat allerlaatste werk van Richard? Dat hart kon bergwandelingen in de ijle lucht wel aan, en dan begaf het 't opeens terwijl de jongen aan zijn bureau zat. De cardioloog had hem gewaarschuwd dat hij heftige emoties moest vermijden. Wat zou Richard nou zo heftig hebben kunnen aangrijpen tijdens zijn laatste werk?

Mark dacht even na en liep toen naar zijn computer. Eens zien welke luchtverbindingen er waren met Italië.